

تاریخ و فرهنگ وہن آباد

مولفان: رضا آقابابائی - دکتر محمد آقابابائی

سرشناسه	آقابابایی، رضا، ۱۳۴۴-
عنوان و نام پدیدآور	تاریخ و فرهنگ وهن آباد/ مولفان رضا آقابابایی، محمد آقابابایی.
مشخصات نشر	تهران: فرهوش، ۱۴۰۱.
مشخصات ظاهری	۲۲۷ص.
شابک	۹۷۸-۶۲۲-۲۹۹-۰۳۰-۵ ریال ۱۵۰۰۰۰
وضعیت فهرست نویسی	فیبا
یادداشت	کتابنامه.
موضوع	وهن آباد
موضوع	Vahnabad (Iran)
موضوع	آقابابایی، محمد، ۱۳۶۱-
رده بندی کنگره	DSR۲۱۲۵
رده بندی دیویی	۱۲۶/۹۵۵
شماره کتابشناسی	۸۶۸۸۵۹۴
اطلاعات رکورد کتابشناسی	فهرست



عنوان: تاریخ و فرهنگ وهن آباد
مولفان: رضا آقابابایی - دکتر محمد آقابابایی

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۹۹-۰۳۰-۵

ناظر فنی: سمانه قاسمی

طراح جلد و صفحه آرا: فاطمه قیاسوند

ویراستاران: دکتر الهام قنبری آزادمنش، سیدعلی بنی فاطمی

چاپ و صحافی: انتشارات فرهوش

نوبت چاپ: اول - بهار ۱۴۰۱

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

قیمت: ۱۵۰۰۰۰۰ ریال

آدرس: خیابان کارگر شمالی، نرسیده به بلوار کشاورز، ساختمان سامان، پلاک

۱۱۶۶، واحد ۵۰۴

انتشارات: ۰۹۱۰۷۸۹۲۷۴۷ - ۶۶۴۰۱۱۶۱

دبیرخانه: ۶۶۹۱۱۷۲۶ - ۶۶۴۰۱۱۶۱ دورنگار: ۸۷۹۸۴۵۵۸

این کتاب با کاغذ حمایتی چاپ شده است.

فهرست

۱۱	سخن آغازین
۱۳	مقدمه
۱۷	تقدیر و سپاس

بخش اول: تاریخ

۲۱	فصل اول: گذری بر ملک ری و رباط کریم
۲۱	۱-۱. موقعیت جغرافیایی ری
۲۳	۱-۲. ری کهن در دیدگاه مورخان
۲۴	۱-۳. ری در دوران تاریخی
۲۶	۱-۳-۱. محدوده مُلک ری
۲۷	۱-۴. اقامت شیعیان در ری
۲۸	۱-۵. تنوع مذاهب و اقوام در ری
۲۹	۱-۶. حمله مغولان به مُلک ری
۳۰	۱-۷. ری از دوره صفویه تا زمان شکل‌گیری حکومت قاجار
۳۲	۱-۸. تپه معمورین (شهر گمزه)
۳۷	۱-۹. نیم‌نگاهی به شهرستان رباط کریم
۳۷	۱-۹-۱. موقعیت جغرافیایی رباط کریم
۳۹	۱-۹-۲. پیشینه تاریخی رباط کریم

فصل دوم: موقعیت جغرافیایی وهن‌آباد

۴۳	۲-۱. وهن‌آباد در تقسیمات سیاسی استان تهران
۴۴	۲-۲. علت نام‌گذاری وهن‌آباد

۴۵	۲-۳. وضعیت آب و هوا
۴۸	۲-۴. منابع آب روستا
۴۹	۲-۴-۱. آب های سطحی
۵۰	۲-۵. قنات های وهن آباد
۵۲	۲-۵-۱. قنات سیاسنگ
۵۳	۲-۵-۲. قنات حسین آباد
۵۴	۲-۵-۳. قنات دودواک
۵۴	۲-۶. چاه های عمیق آب
۵۷	۲-۷. یخچال قدیمی وهن آباد
۵۹	فصل سوم: وهن آباد در گذرگاه تاریخ
۵۹	۳-۱. پیشینه تاریخی و شاخصه های وهن آباد
۶۱	۳-۲. ساختار معماری روستای وهن آباد
۶۸	۳-۳. قشر بندی اجتماعی در جامعه روستایی و تحولات آن
۷۳	۳-۴. جایگاه کدخدا در ساختار مدیریت روستایی
۷۶	۳-۵. پیشینه تاریخی خاندان های ساکن در وهن آباد
۷۹	خاندان آقابابایی
۸۰	خاندان آقا رحیمی
۸۰	خاندان ابراهیم بیگی
۸۱	خاندان حسینی
۸۲	خاندان شهریاری
۸۲	خاندان فدایی
۸۳	خاندان فسایی
۸۳	خاندان عبدالله خانی
۸۵	خاندان عبدالمهی
۸۵	خاندان علی غنی
۸۶	خاندان لطیفیان
۸۷	خاندان نثاری
۸۸	۳-۶. نقش اجتماعی زنان در وهن آباد
۸۹	۳-۷. محلات، گذرها

- ۳-۸. بازار وهن آباد ۹۱
- ۳-۹. مکتب‌خانه و شکل‌گیری مدرسه در وهن آباد ۹۲

فصل چهارم: امام‌زاده عین و غین (ع) وهن آباد ۹۳

- ۴-۱. موقعیت بقعه ۹۳
- ۴-۲. شجره نامه امام‌زاده عین و غین (ع) ۹۳
- ۴-۳. ساختار معماری بنا ۹۵
- ۴-۴. کرامات امام‌زاده ۹۷

فصل پنجم: فنون، حرف، کار و معیشت در روستای وهن آباد ۹۹

- ۵-۱. کشاورزی و باغداری ۱۰۰
- ۵-۲. صنایع دستی وهن آباد ۱۰۳
- ۵-۳. چاربداری در وهن آباد ۱۰۶
- ۵-۴. واژه‌ها و اصطلاحات رایج کشاورزی در روستای وهن آباد ۱۰۷
- ۵-۵. واژه‌های رایج در زندگی روزمره ۱۱۱

بخش دوم: فرهنگ عامه ۱۱۹

فصل ششم: مراسم ماه‌های شمسی و قمری ۱۲۱

- ۶-۱. مراسم عید نوروز ۱۲۲
- ۶-۱-۱. مقدمات عید نوروز ۱۲۲
- شال اندازی و قاشق زنی ۱۲۴
- چهارشنبه سوری ۱۲۵
- ۶-۱-۲. مراسم شب پیش از سال نو ۱۲۶
- شب عرقه ۱۲۶
- ۶-۱-۳. جشن عید نوروز ۱۲۶
- ۶-۱-۴. تحویل سال در روستای وهن آباد ۱۲۷
- ۶-۱-۵. دید و بازدید ۱۲۸
- ۶-۱-۶. سیزده بدر ۱۲۸
- ۶-۲. شب جله ۱۲۹
- ۶-۳. مراسم ماه‌های قمری در روستای وهن آباد ۱۳۰

۱۳۱	۳-۱-۶ آداب و رسوم ماه محرم و صفر
۱۳۱	۳-۲-۶ تاسوعا و عاشورا در روستای وهن آباد
۱۳۵	۴-۶ مراسم ماه مبارک رمضان در روستا
۱۳۶	۴-۱-۶ بیدار شدن در سحری، افطار خوردن در ماه مبارک رمضان
۱۳۷	۴-۲-۶ تغییر در ساعات کسب و کار مردم
۱۳۷	۴-۳-۶ روزه گنجشکی خردسالان
۱۳۸	۴-۴-۶ شهادت حضرت علی (ع) شب‌های قدر
۱۳۸	۵-۶ برگزاری مراسم اعیاد بزرگ اسلامی
۱۳۸	۵-۱-۶ عید فطر
۱۳۹	۵-۲-۶ عید قربان
۱۳۹	۵-۳-۶ عید غدیر
۱۳۹	۶-۶ دفن اموات
۱۴۱	فصل هفتم: آیین همسرگزینی در روستای وهن آباد
۱۴۱	۱-۷ معیارهای انتخاب همسر
۱۴۱	۱-۱-۷ آیین خواستگاری در روستای وهن آباد
۱۴۶	۱-۲-۷ نامزدی
۱۴۷	۱-۳-۷ جهیزه عروس
۱۴۸	۱-۴-۷ خرج مطبخ
۱۴۹	۱-۵-۷ جشن عروسی
۱۵۰	۲-۷ حاملگی و زایمان
۱۵۱	۱-۲-۷ سیسمونی
۱۵۲	۲-۲-۷ نام گذاری نوزاد
۱۵۲	۲-۳-۷ مراسم های نوزادان
۱۵۵	فصل هشتم: باورها و اعتقادات عامیانه مردم
۱۵۶	۱-۸ باورهای مذهبی
۱۵۸	۲-۸ باورهای عامیانه
۱۶۰	۳-۸ باورهای پیرامون عروسی
۱۶۰	۴-۸ اعتقادات و باورهای مردم پیرامون مرگ

۱۶۱	۸-۵. تعبیر خواب
۱۶۱	۸-۶. دعاها
۱۶۲	۸-۷. نفرین و دشنام
۱۶۳	۸-۸. ضرب المثل های رایج
۱۶۹	۸-۹. طب سنتی

۱۷۳	فصل نهم: بازی های بومی - محلی روستای وهن آباد
۱۷۴	۱-۹. آسیاب بجرخ: آسیاب بشین
۱۷۵	۲-۹. الک دولک
۱۷۶	۳-۹. دَرنا بازی (کمر بند بازی)
۱۷۷	۴-۹. جُفتک
۱۷۷	۵-۹. خونه بازی
۱۷۸	۶-۹. قایم باشک
۱۷۹	۷-۹. کلاغ پر ... گنجشک پر
۱۸۰	۸-۹. لی لی بازی
۱۸۰	۹-۹. مره بازی
۱۸۱	۱۰-۹. یه قل دو قل
۱۸۳	۱۱-۹. هفت سنگ
۱۸۳	۱۲-۹. دیگر بازی های مرسوم در روستای وهن آباد
۱۸۳	۱۳-۹. چاله خدا

۱۸۵	فصل دهم: خوراک و پوشاک
۱۸۵	۱-۱۰. غذاهای محلی
۱۸۵	۲-۱۰. آب گوشت
۱۸۶	۳-۱۰. آش
۱۸۶	۱-۱۰-۳. آش لوماج
۱۸۶	۲-۱۰-۳. آش جو
۱۸۷	۳-۱۰-۳. آش رشته
۱۸۷	۴-۱۰-۳. آش بارباره
۱۸۸	۴-۱۰. دیگر غذاهای محلی

سخن آغازین

بخش عظیمی از ادبیات ما را فرهنگ عامه تشکیل می‌دهد، شناخت عقاید و افکار هر جامعه با بررسی فرهنگ عامه آن جامعه میسر می‌گردد. فرهنگ؛ امروز و دیروز را تضمین می‌کند و پیونددهنده نسل‌هاست.

در کنار فرهنگ؛ تاریخ و تمدن نیز به هویت بخشی یک سرزمین کمک می‌کند، به طور کلی فرهنگ و تمدن برگرفته از روابط مردم یک سرزمین با یکدیگر است. در این پژوهش سعی شده تاریخ و فرهنگ روستای وهن‌آباد که همجوار با مرکزیت سیاسی ایران است؛ مورد بررسی قرار گیرد. شیوه گردآوری اولیه مطالب با مطالعه اسناد، مدارک، متون و کتب تاریخی مرتبط با ری کهن کتابخانه‌ای است، سپس در مرحله بعد به واسطه مصاحبه با فرهیختگان و بزرگان روستای وهن‌آباد پیرامون تاریخ و فرهنگ عامه مصاحبه‌های میدانی شکل گرفته است.

در تدوین یک پژوهش امکان کاستی‌ها و نقایص وجود دارد ولی نویسندگان این کتاب در ویرایش نخست آن امید دارند با چاپ این مجموعه، ضمن اینکه سهمی هرچند اندک در اعتلای فرهنگ و تمدن غنی ایران زمین داشته باشند، تاریخ و فرهنگ شفاهی این دیار را نیز که سینه به سینه در میان مردم انتقال یافته حفظ نمایند. باشد که مورد قبول حق تعالی واقع گردد.

تابستان ۱۴۰۰

رضا آقابابایی - دکتر محمد آقابابایی